

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 578/2021-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 5 Tos 68/2021 zo 17. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Ústavnému súdu bola 16. augusta 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Tos 68/2021 zo 17. júna 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Dunajská Streda (ďalej len „policajť“) [REDAKOVANÉ] z 18. novembra 2020 bolo podľa § 199 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) začaté trestné stíhanie vo veci a podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie sťažovateľovi pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Počas vyšetrovania bolo sťažovateľovi uznesením policajta z 26. novembra 2020 vznesené obvinenie pre ďalšie skutky kvalifikované ako zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. b) s poukazom

na § 139 ods. 1 písm. d) Trestného zákona a pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Trestného zákona a uznesením policajta z 29. apríla 2021 vznesené obvinenie pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. d) Trestného zákona.

3. Sťažovateľ bol uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Dunajská streda (ďalej len „sudca pre prípravné konanie“) č. k. 18 T 46/2020 z 28. novembra 2020 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 3 Tpo 83/2020 zo 17. decembra 2020 vzatý do preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. O väzbe sťažovateľa bolo rozhodované ďalším uznesením sudcu pre prípravné konanie č. k. 18 Tp 46/2020 z 10. marca 2021 tak, že podľa § 76 ods. 8 Trestného poriadku bol zmenený dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku tak, aby sa vzťahoval aj na ďalšie skutky, pre ktoré bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie. Naposledy bolo rozhodované o väzbe sťažovateľa uznesením Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 T 49/2021 z 2. júna 2021 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 5 Tos 68/2021 zo 17. júna 2021 tak, že podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku súd ponechal sťažovateľa vo väzbe z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, podľa § 80 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku súd nenahradil väzbu sťažovateľa jeho písomným sľubom a dohľadom probačného a mediáčného úradníka, podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a napokon podľa § 76 ods. 8 Trestného poriadku menil dôvod preventívnej väzby tak, aby sa tento dôvod väzby vzťahoval aj na ďalší skutok, pre ktorý bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie uznesením policajta z 29. apríla 2021.

4. Sťažovateľ je v súčasnom období trestne stíhaný v konaní pred okresným súdom pre pokračovací zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a), b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) a § 139 ods. 1 písm. d) Trestného zákona a pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Trestného zákona, a to na podklade obžaloby prokurátorky Okresnej prokuratúry Dunajská Streda z 24. mája 2021.

5. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namieta porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie odvodzuje od tej skutočnosti, že vo veci konajúce súdy arbitrárne zhodnotili výsledky vykonaného znaleckého dokazovania z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie dospelých, psychológie sexuality a odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia psychiatrie a sexuológie, ktorých závery sú v prospech prepustenia sťažovateľa na slobodu, a nie jeho zotrvania v preventívnej väzbe podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

5.1. Zo záveru znaleckého posudku znalca z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie dospelých, psychológie sexuality č. 2/2021 zo 16. apríla 2021 vyplýva, že prognóza resocializácie je u sťažovateľa skôr pozitívna s dobrou schopnosťou resocializácie a možnosťou eliminácie recidívy analogického konania.

5.2. Zo záveru znaleckého posudku znalca z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia psychiatrie a sexuológie č. 40/2021 vyplýva, že pobyt sťažovateľa na slobode nie je z psychiatrického hľadiska a sexuologického hľadiska nebezpečný pre spoločnosť, že má dostatok zábran na potlačanie eventuálnych sexuálnych prejavov a že nie sú u sťažovateľa splnené podmienky ochranného

sexuologického liečenia a v prípade výskytu problémov v intímnej oblasti má možnosť tieto konzultovať alebo ich riešiť podľa vlastného uváženia.

5.3. Sťažovateľ je presvedčený o tom, že ak nie je jeho pobyt na slobode nebezpečný zo psychiatrického, ako aj zo sexuologického hľadiska a jeho prognóza resocializácie je skôr pozitívna ako negatívna za súčasnej eliminácie analogického konania, tak tieto závery bolo potrebné zohľadniť aj pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu s preferenciou jeho prepustenia na slobodu z dôvodu oslabenia podozrenia z páchania trestnej činnosti v budúcnosti. Sťažovateľ navyše oprel svoju žiadosť o prepustenie z väzby, o ktorej v poslednom stupni rozhodol krajský súd napadnutým uznesením jej zamietnutím, aj o prostriedky nahradenia väzby, ktorým nebolo vyhovené. Sťažovateľ tvrdí, že krajský súd v dostatočnej miere nezohľadnil výsledky znaleckých skúmaní, ktorých záverom sa ani nevenoval, v dôsledku čoho je tak pretrvávajúci stav obmedzenia jeho osobnej slobody väzbou v rozpore s jej zákonným vymedzením a jeho väzba nie je podporená zákonným dôvodom, a tým je nezákonná. Teda sťažovateľ tvrdí, že je držaný vo väzbe bez náležitého zákonného väzobného dôvodu a krajský súd sám seba stavia „do role stojacej nad odborníkmi – znalcami, resp. sám sa menuje za znalca, ktorý by mal byť oprávneným povýšiť sa nad odborníkov – znalcov, dôverne znalých vecí, tj. nad znalcov vypracujúcich k osobe Sťažovateľa konkrétne znalecké posudky.“. Sťažovateľ teda uzatvára, že „Ak sa objavia dôkazy svedčiace v prospech prepustenia Sťažovateľa z väzby na slobodu, hlavne keď v danom konkrétnom prípade Sťažovateľov pobyt na slobode prestal byť pre spoločnosť tak zo psychiatrického, ako aj zo sexuologického hľadiska nebezpečným a naviac sa zistilo, že nebezpečenstvo recidívy obdobného konania, než z ktorého je Sťažovateľ obžalovaný, je mizivé, sťažovateľ mal byť Porušovateľom, aplikáciou zásady prezumpcie v prospech slobody, okamžite prepustený z väzby na slobodu.“.

6. Na podklade už uvedeného sťažovateľ v petite podanej ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd nálezom určil:

„Základné práva na osobnú slobodu a spravodlivý proces Sťažovateľa... podľa čl. 17 ods. 1 až 5 Ústavy Slovenskej republiky, podľa Čl. 5 a Čl. 6 Dohovoru... uznesením a postupom Porušiteľa: Krajský súd v Trnave... č.k. 5Tos/68/2021-324, zo dňa 17.06.2021 o zamietnutí 2. žiadosti Sťažovateľa zo dňa 12.05.2021 o prepustenie z väzby na slobodu porušené bolo.

Ústavný súd... uznesenie Krajského súdu v Trnave, č.k.: 5Tos/68/2021-324, zo dňa 17.06.2021... zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Ústavný súd... Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 50 € denne, počnúc dňom 17.06.2021, až do dňa skutočného prepustenia Sťažovateľa z väzby na slobodu, na zaplatenie ktorého finančného zadostučinenia zaväzuje Krajský súd v Trnave, v lehote dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu...

Ústavný súd... priznáva právnemu zástupcovi Sťažovateľa náhradu trov konania...“

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

(ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

9. Právo na osobnú slobodu je okrem iného garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na súdnu kontrolu zákonnosti trvania jeho väzby, s čím je spojená povinnosť nariadiť prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označených ustanovení ústavy korešponduje aj so sťažovateľom súčasne označenými právami vyplývajúcimi z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018, IV. ÚS 427/2020).

10. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k čl. 5 ods. 4 dohovoru judikoval, že tento článok predstavuje jeho *habeas corpus* ustanovenie. Označené ustanovenie poskytuje zadržanej osobe právo aktívne sa domáhať súdneho preskúmania pozbavenia slobody (rozsudok vo veci Rakevich proti Rusku z 28. 10. 2003, sťažnosť č. 58973/00, bod 43). Označený článok dohovoru nevyžaduje, aby nadriadený súd rozhodujúci o pozbavení slobody odpovedal na každý argument dotknutej osoby. Tento súd však nesmie ignorovať konkrétne skutočnosti namietané touto osobou, ktoré by mohli spochybniť existenciu podmienok „zákonnosti“ pozbavenia osobnej slobody (pozri rozsudok vo veci Ilijkov proti Bulharsku z 26. 7. 2001, sťažnosť č. 33977/96, bod 94).

11. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Teda úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd.

12. Do obsahu právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré viedli k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby a jej ďalšie trvanie. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie

takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní. Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

13. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu konštatuje, že krajský súd ako súd sťažnostný konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické a ústavný súd ich považuje za legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné. Krajský súd dôsledne reagoval na sťažovateľom predostretú argumentáciu týkajúcu sa jeho výhrad vzťahujúcich sa na závery znaleckého skúmania, ktoré sťažovateľ predkladá v značne izolovanej podobe.

13.1. V prvom rade sa krajský súd zaoberal dôvodnosťou trestného stíhania vedeného proti sťažovateľovi, k čomu konštatoval, že *„Podozrenie, ktoré existovalo v štádiu prípravného konania sa po ukončení dokazovania v prípravnom konaní nijako neoslabilo, naopak, toto sa posilnilo a preto odôvodňuje väzbu obvineného aj po podaní obžaloby.“*. K uvedenému ústavný súd dopĺňa, že odôvodnenosť podozrenia predpokladá existenciu skutočností alebo informácií, ktoré objektívnemu pozorovateľovi umožnia urobiť záver, že daná osoba mohla spáchať trestný čin (rozsudok ESLP Michalko v. Slovenská republika z 21. 12. 2010, body 112 a 113). Konanie musí vykazovať znaky, ktoré v danom čase podľa platného vnútroštátneho práva napĺňajú skutkovú podstatu trestného činu (rozsudok ESLP Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997), a musí byť jasné, o aký konkrétny trestný čin ide (rozsudok ESLP Berktaş proti Turecku z 1. 3. 2001). K absolútnym výsledkom v tomto smere je možné dospieť až po vyhlásení odsudzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu. Zároveň krajský súd pri skúmaní dôvodov preventívnej väzby poukázal na *„početnosť skutkov, pre ktoré je obvinený obžalovaný, spôsob ich spáchania (s viacerými maloletými osobami, vo viacerých prípadoch), predpokladaný motív jeho konania (uspokojovanie jeho hypersexuality), ako i to, že vo vzťahu k mal. █████ sa mal nezákonného konania dopustiť v pozícii jej učiteľa, odôvodňujú obavu, že pri jeho prepustení na slobodu, by v páchaní takejto alebo obdobnej trestnej činnosti, súvisiacej s jeho sexualitou, pokračoval.“*. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ sa mal dopustiť stíhanej trestnej činnosti viacerými skutkami právne kvalifikovanými aj ako pokračovací zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a), b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) a § 139 ods. 1 písm. d) Trestného zákona. Teda v sťažovateľovom prípade nejde o ojedinelý prípad predpokladaného spáchania trestnej činnosti, ale o jej viacnásobné páchanie, a to dokonca aj využitím jeho postavenia ako učiteľa, kde sú za obeť považované maloleté osoby, a trestnej činnosti sa mal dopúšťať v úmysle ukojenia svojej hypersexuality. Z hľadiska skúmania dôvodnosti preventívnej väzby je relevantnou práve tá skutočnosť, že sťažovateľovi bolo vznesené obvinenie pre trestný čin spáchaný viacerými čiastkovými útokmi, ako aj samostatným skutkom, čo len posilňuje akcent podozrenia z možného ďalšieho páchania trestnej činnosti. Pokiaľ teda krajský súd založil dôvody preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku na dôvodnosti vedeného trestného stíhania a charaktere stíhanej trestnej činnosti, tieto dôvody sú absolútne relevantné pre dané štádium vedeného trestného stíhania. Sťažovateľovi bolo po prvýkrát vznesené obvinenie pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona 18. novembra 2020,

sťažovateľ bol vzatý do väzby 25. novembra 2020 a po vykonaní dokazovania bolo prípravné konanie ukončené podaním obžaloby 24. mája 2021, teda po 6 mesiacoch trvania väzobného stíhania, ešte pred ukončením základnej 7-mesačnej lehoty väzby. V sťažovateľovom prípade (rozumej v čase podanej ústavnej sťažnosti namietajúcej napadnuté uznesenie krajského súdu) teda ide o štádium vedeného trestného stíhania v súdnom konaní po podaní obžaloby bez predĺženia lehoty väzby v prípravnom konaní a zároveň ešte pred vykonaním dokazovania na hlavnom pojednávaní. Dôvodnosť väzby je teda možné založiť aj na konkrétnej skutočnosti zodpovedajúcej dôvodnosti vedeného trestného stíhania a v tejto nadväznosti na charaktere stíhanej trestnej činnosti, pokiaľ dôvodne vyvoláva obavu z opakovania páchania druhovo rovnorodej trestnej činnosti (ide o dôvodnú obavu, nie o dokázanie istoty naplnenia predpokladu).

14. Sťažovateľ sa snažil oslabiť dôvodnosť ďalšieho pretrvávania preventívnej väzby výsledkami znaleckého skúmania o závere znaleckého posudku znalca z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie dospelých a psychológie sexuality a odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia psychiatrie a sexuológie (bližšie pozri bod 5).

15. Krajský súd v napadnutom uznesení okomentoval výsledky znaleckých skúmaní s opačným významom, ako to urobil sťažovateľ. Vychádzajúc zo znaleckých posudkov, zistil, že sťažovateľ je temperamentný až hypersexuálny, nezdržanlivý, slabo sexuálne sebadisciplinovaný, má diagnostikovanú zmiešanú poruchu osobnosti, jeho sexualita sa prekrýva s jeho osobnostnou štruktúrou, psychosexuálne je slabšie integrovaný s dôsledkom hraničných abnormálnych sexuálnych manifestácií v sexuálnom živote. V sexuálnom správaní sa u neho objavujú BDSM praktiky, aktivity transvestického charakteru a v neposlednom rade aktivity hebefilného charakteru, t. j. sexuálna interakcia s dospelievajúcimi osobami ženského pohlavia. Na podklade týchto zistení krajský súd konštatoval, že uvedené zistenia „posilňujú obavu, pre ktorú bol vzatý do väzby. Je zrejmé, že vzhľadom na vek obžalovaného, jeho vzdelanie a intelekt (disponuje nadpriemernou inteligenciou), tento vedel posúdiť vhodnosť, respektíve aj zákonnosť svojho správania, pre ktoré je teraz trestne stíhaný, no napriek tomu v jeho rozhodovaní zrejme zohrali úlohu iné faktory jeho osobnosti, ktoré ho podnietili k manifestácii sexuálnej aktivity, ktoré je v rozpore so zákonom. Preto nepovažuje sťažnostný súd za správny ten názor, že výsledky znaleckého dokazovania z odboru psychiatrie a psychológie vyznievajú v prospech prepustenia obvineného z väzby na slobodu.“.

16. Zhodnotením aj tejto argumentácie krajského súdu ústavný súd nedospel k záveru o arbitrárnosti vyslovených záverov, ktoré priamo vychádzajú z výsledkov znaleckého skúmania. Sťažovateľ si izolovane vyberá tie závery, ktoré vyznievajú v jeho prospech, a iniciatívne ich hodnotí s preferenciou prepustenia z väzby. Tieto závery však majú právnu relevanciu pre uloženie sankcie za spáchanú trestnú činnosť (rozumej aj ochranných opatrení, nielen trestu) a navyše zo znaleckého posudku znalca z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie dospelých a psychológie sexuality č. 2/2021 zo 16. apríla 2021 vyplýva záver o pozitívnej prognóze resocializácie a eliminácie recidívy, avšak za súčasnej ambulantnej psychologicko-psychiaticko-sexuologickej intervencie. Krajský súd hodnotí znalecký posudok ako každý iný dôkaz, a pritom v tomto prípade („len“) na posúdenie danosti alebo eliminácie obavy z druhej recidívy konania predpokladaného podanou obžalobou, nie na účel záveru o vine zo spáchania trestného činu, ktorý je predmetom obžaloby, keď taký záver ani nie je pri rozhodovaní o väzbe možné finálne prejurovať.

17. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že „... zbavenie slobody sťažovateľa nemôže byť vnímané ako svojvoľné, ak vnútroštátny súd uviedol určité dôvody na pokračovanie väzby, iba ak by uvádzané dôvody boli mimoriadne lakonické a bez akéhokoľvek odkazu na ustanovenie zákona, ktoré by zbavenie sťažovateľa slobody dovoľovalo [pozri rozsudok ESĽP vo veci Khudoyorov v. Rusko z 8. 11. 2005, § 131 a 157, porov. tiež rozsudok ESĽP vo veci Miminoshvili v. Rusko z 28. 6. 2011, § 69]“. Možno preto konštatovať a dospieť k záverom, že krajský súd sťažovateľovi dôvody jeho preventívnej väzby z hľadiska materiálnej interpretácie zákonných podmienok aj náležite vysvetlil. Týmto postupom tak krajský súd poskytol na dôvody väzby primeranú súdnu odpoveď („adequate judicial response“; rozsudok ESĽP vo veci Grauslys v. Litva z 10. 10. 2000). Inými slovami, vychádzajúc z judikatúry ESĽP, ako aj ústavného súdu, príslušné orgány rozhodujúce o väzbe síce nie sú povinné sa vo svojich rozhodnutiach vysporiadať jednotlivito s každým argumentom uplatneným obvineným alebo jeho obhajcom, mali by však reagovať adekvátnym spôsobom na všetky, ktoré sú spôsobilé spochybníť oprávnenosť ďalšieho trvania väzby (pozri napr. rozsudok ESĽP vo veci Ignatenco v. Moldavsko z 8. 2. 2011, § 78, rozsudok ESĽP vo veci Michalko v. Slovenská republika z 21. 12. 2010, § 153). Krajský súd rozhodujúci v sťažnostnom konaní o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa sa adekvátne vysporiadal so všetkými podstatnými skutočnosťami a argumentmi, ktoré boli spôsobilé spochybníť existenciu podmienok nevyhnutných pre zákonnosť jeho ďalšieho pozbavenia slobody.

18. Ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

19. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie aj z pohľadu ústavnej konformnosti pri rozhodovaní o prostriedkoch nahradenia väzby sťažovateľa, ktorým nebolo vyhovené. Krajský súd nenahradil väzbu sťažovateľa ani dohľadom probačného úradníka a neprijal ani písomný sľub sťažovateľa.

20. Ustanovenie § 80 ods. 1 Trestného poriadku umožňuje súdu alebo sudcovi pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo ho prepustiť na slobodu, ak súčasne prijme záruku záujmového združenia alebo dôveryhodnej osoby [písmeno a)], ak súčasne prijme sľub obvineného [písmeno b)] alebo „s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným“ [písmeno c)]. Ďalšie ustanovenie § 81 ods. 1 Trestného poriadku umožňuje to isté, ak súčasne prijme peňažnú záruku obvineného alebo inej osoby. Ústavný súd už v náleze sp. zn. IV. ÚS 346/08 dospel k záveru, že všetky tieto prostriedky treba považovať za „záruky“ v zmysle čl. 5 ods. 3 druhej vety dohovoru. Z uvedených ustanovení tak vyplýva, že slovenské právo pozná štyri prostriedky nahradenia väzby: tri z nich sú závislé od iniciatívy obvineného alebo tretích osôb stojacich mimo súdu, súčasne však existuje minimálne jeden taký prostriedok, ktorý nie je závislý od iniciatívy obvineného, a to dohľad probačného a mediačného úradníka (zhodne už citovaný nálež IV. ÚS 346/08).

21. Ak osoba pozbavená osobnej slobody požiadala o nahradenie väzby zárukou, je súd rozhodujúci o väzbe povinný sa s touto žiadosťou náležite vysporiadať (I. ÚS 100/04, I. ÚS 239/04, II. ÚS 240/06), pričom súd alebo sudca pre prípravné konanie rozhodujúci o väzbe je oprávnený (a vzhľadom na preferenciu osobnej slobody vyplývajúcu z čl. 5 ods. 1 dohovoru aj povinný) skúmať, či účel väzby nemožno rovnako dobre dosiahnuť ponechaním alebo prepustením

obvineného na slobodu za súčasného dozoru probačného a mediačného úradníka, a to aj v prípade, že takýto návrh nebol výslovne uplatnený. Naostatok v rozpore s dohovorom by bolo, ak by vnútroštátne právo vylučovalo v prípade niektorých trestných činov vôbec možnosť záruky (Caballero v. Spojené kráľovstvo z 8. 2. 2000, S. B. C. v. Spojené kráľovstva z 19. 6. 2001).

22. Krajský súd v napadnutom uznesení nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného úradníka a ani sľubom sťažovateľa z dôvodov spočívajúcich v spôsobe spáchania trestnej činnosti a predpokladaného motívu jej páchania s akcentom na to, že by takého nahradenie „*podstatným spôsobom zvyšovalo obavu z pokračovania v páchaní trestnej činnosti a preto nie je adekvátnou alternáciou jeho väzby.*“. Z uvedeného je zrejmé, že krajský súd sa dôsledne zaoberal aj prostriedkami nahradenia väzby, ktoré však považoval za nedostatočné vzhľadom na spôsob spáchania trestnej činnosti predpokladaný charakterom obvinenia (spáchanie trestného činu viacerými, celkovo tromi čiastkovými útokmi a jedným samostatným skutkom, z čoho vyplýva jej viacnásobné opakovanie sťažovateľom) a predpokladaný motív jej páchania spočívajúci v uspokojovaní hypersexuality (k tomu pozri bližšie body 13 až 16). Po preskúmaní tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa konštatuje ústavný súd jej nedôvodnosť, v dôsledku čoho odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto jej časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

23. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poznamenáva, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to vyžaduje citovaný článok dohovoru. Väzobným konaním podľa názoru ústavného súdu nemôže dôjsť k porušeniu práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru. Článok 6 dohovoru upravuje právo na spravodlivý proces a zásadne sa teda nevzťahuje na konanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (III. ÚS 272/03, II. ÚS 15/05, IV. ÚS 65/05, I. ÚS 256/07, IV. ÚS 120/2021, II. ÚS 182/2021, IV. ÚS 309/2021, IV. ÚS 390/2021). Ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

24. Vzhľadom na odmietnutie podanej ústavnej sťažnosti ostalo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uvedenými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. novembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu